

Nuoriso- ja lapsuudentutkimuksen tutkimuseettisen toimikunnan toimintakertomus 2025

30.1.2026

Sisällysluettelo

1. Taustaa	3
2. Toimikunnan kokoonpano.....	3
3. Kokoukset sekä lausunto- ja konsultaatiopyynnöt.....	4
4. Muu toiminta.....	4
5. Toiminnan arviointi	4

1. Taustaa

Nuoriso- ja lapsuudentutkimuksen tutkimuseettinen toimikunta on monitieteinen asiantuntijaelin, joka edistää alan tutkimuksen eettisyyttä. Se tuo keskusteluun lapsuuden- ja nuorisotutkimuksen erityiskysymyksiä, edistää tutkijankoulutusta ja osallistuu tiedepoliittiseen vaikuttamiseen tutkimuseettisissä kysymyksissä. Toimikunta tarjoaa eettistä ennakoarviointia niille Nuorisotutkimusseuran ja Lapsuudentutkimuksen seuran jäsenille, joilla ei omissa organisaatioissaan ole mahdollisuutta tutkimuseettiseen arviointiin.

Toimikunta perustettiin Nuorisotutkimusseuran yhteyteen vuonna 2015 yhteistyössä Lapsuudentutkimuksen seuran ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan kanssa. Toimikunnan tehtäväksi on määritelty muun kuin lääketieteellisen nuoriso- ja lapsuudentutkimuksen eettisen ennakoarvioinnin järjestäminen. Lisäksi se toimii valtakunnallisena sekä monitieteisenä lapsuuden- ja nuorisotutkimuksen eettisten erityiskysymysten asiantuntijana.

Toimikunta tekee yhteistyötä Lapsuudentutkimuksen seuran, opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK), sekä monitieteisen nuoriso- ja lapsuudentutkimuksen tutkimuskentän kanssa.

2. Toimikunnan kokoonpano

Toimikunta nimetään aina kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Vuosina 2024–2026 toimikunnan kokoonpano on seuraava:

- VTT, yliopistonlehtori, Tiina Valkendorff, Helsingin yliopisto (puheenjohtaja)
- OTT, dosentti, yliopistonlehtori, Virve-Maria Toivonen, Helsingin yliopisto (varapuheenjohtaja 2.6.2025 saakka)
- KT, yliopistotutkija, Reetta Mietola, Helsingin yliopisto (varapuheenjohtaja 23.9.2025 alkaen)
- YTT, dosentti, Päivi Armila
- KT, yliopistonlehtori, Jaana Juutinen, Oulun yliopisto
- KT, VO, dosentti, yliopistonlehtori, Taina Kyrönlampi, Oulun yliopisto
- FT, yliopistotutkija, Antti Malinen, Tampereen yliopisto

Lisäksi toimikunnan työskentelyyn osallistuivat Nuorisotutkimusseuran henkilöstöstä

- tutkimusjohtaja Eila Kauppinen
- erikoistutkija Antti Kivijärvi (sihteeri)

Vuoden 2025 toisessa kokouksessa varapuheenjohtaja Virve-Maria Toivonen ilmoitti siirtyvänsä toisiin työtehtäviin ja luopuvansa toimikunnan jäsenyydestä. Vuoden kolmannessa kokouksessa uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin Reetta Mietola. Toivosen tilalle ei valittu ainakaan toistaiseksi uutta jäsentä.

3. Kokoukset sekä lausunto- ja konsultaatiopyynnöt

Vuonna 2025 toimikunta kokoontui kolme kertaa (2.6, 22.9 ja 24.11). Helmikuulle alun perin kaavailtu kokous peruttiin, sillä lausunto- ja konsultaatiopyyntöjen tai muiden akuuttien asioiden puuttuessa kokoontumiselle ei nähty tarvetta. Syyskuun kokous järjestettiin sähköpostikokouksena ja kaksi muuta järjestettiin hybridimuodossa. Kokousten lisäksi toimikunta käsitteli asioita sähköpostitse ja yhteisellä verkkoalustalla.

Toimikunta antoi vuonna 2025 lausunnon ainoastaan yhden tutkimushankkeen ennakoarviointipyynnöön. Lausuntopyyntö koski Nuorisotutkimuseuran ulkopuolella ja osittain ulkomailla ja ulkomaisen yliopiston puitteissa toteutettavaa tutkimustoimintaa. Ennakoarvioinnin kohteena ollut tutkimushanke edusti metodologisesti laadullista ja instituutioon sijoittuvaa lapsuudentutkimusta.

4. Muu toiminta

Toimikunta jatkoi edellisten vuosien tapaan alaikäisiä ja erityisesti alle 15-vuotiaita koskevan tutkimuseettisen sääntelyn käsittelyä yhteistyössä esimerkiksi TENKin kanssa. Käytännössä käsittely tarkoitti Lapsiasiavaltuutetun aloitteen pohjalta syntyneen keskustelun jäsentämistä. Tähän liittyen toimikunta lähetti TENKin pyynnöstä kannanoton aiheesta tammikuussa 2025. Keskustelua jatkettiin syksyllä 2025. Ensin järjestettiin tapaaminen yhteistyössä Nuorisotutkimusseuran ja muiden nuorisotutkimusta toteuttavien tahojen kanssa (Tampereen yliopisto, XAMK/Juvenia ja Humak), jossa keskusteltiin alle 15-vuotiaita koskevasta sääntelystä ja etsittiin ratkaisuja havaittuihin ongelmakohtiin erityisesti suhteessa huoltajien informointivelvoitteeseen. Tämän jälkeen myöhemmin syksyllä (10.11) keskustelua jatkettiin TENKin järjestämässä ihmistieteellisten toimikuntien tapaamisessa Tieteiden talolla. Toimikunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja pitivät tapaamisessa kutsutun puheenuoron.

Alle 15-vuotiaita koskevaan tutkimuseettiseen sääntelyyn liittyen toimikunta ja erityisesti sen puheenjohtaja käynnisti syksyllä 2025 työn, jossa pyritään arvioimaan eettisen sääntelyn muutosten vaikutuksia tutkijoiden tutkimusasetelmiin ja erityisesti tutkittavien valikointiin. Tarkoituksena on käydä läpi kaikki Nuorisotutkimus-lehden numerot vuodesta 1983 lähtien ja kiinnittää analyysissa huomiota empiiristen tutkimusten kohderyhmien ikään.

5. Toiminnan arviointi

Vuosien 2023 ja 2024 tapaan toimikunta vastaanotti hyvin vähän konsultaatio- ja lausuntopyyntöjä. Taustalla olevat tekijät lienevät pysyneet samankaltaisina kuin aiempinakin vuosina. On mahdollista, että tutkijat ovat alkaneet rakentamaan aiempia vuosia enemmän tutkimusasetelmia, jotka eivät edellytä ennakoarviointia. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi alle 15-vuotiaita koskevien tutkimusten välttämistä. Toinen vaihtoehto on se, että julkisten varojen niukkeneminen ja järjestökenttää koskeneet leikkaukset ovat

vähentäneet monenlaista tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Tilannetta on edelleen seurattava ja analysoitava tarkasti.